

УДК 347.771.78:347.918(100)

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.5.38>

ВОІВ ЯК ПРОВІДНИЙ ПОСТАЧАЛЬНИК ПОСЛУГ З АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У ГАЛУЗІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Балас Д.А.,

*аспірант кафедри міжнародного права
спеціальності D9 «Міжнародне право»*

Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

ORCID: 0009-0005-5760-2701

Балас Д.А. ВОІВ як провідний постачальник послуг з альтернативного вирішення спорів у галузі інтелектуальної власності.

У даній науковій статті охарактеризовано становлення та розвиток можливостей альтернативного вирішення спорів у межах Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Проаналізовано правову природу та функціональні засади діяльності Центру з арбітражу та посередництва ВОІВ, зокрема визначено ключові способи альтернативного вирішення спорів, представлені під його егідою, охарактеризовано нормативну базу діяльності, а саме Правила медіації, арбітражу, прискороного арбітражу й експертного рішення, включаючи їх юридичну силу. Звернено увагу на принципи автономії волі сторін, конфіденційності, незалежності нейтральних осіб і процесуальній гнучкості, що забезпечують ефективність і передбачуваність процедур, а відтак збільшують рівень довіри до них.

Стаття пропонує стислий огляд основних аспектів здійснення провадження з альтернативного вирішення спорів шляхом чотирьох способів, котрі пропонує Центр ВОІВ як надавач даних послуг. Визначено їх суть та встановлено відповідність з існуючими, загальновизнаними, міжнародними практиками. Приділено увагу перевагам та ефективності процедур, доцільності використання, їхньому зв'язку з іншими міжнародними актами у сфері альтернативного вирішення спорів.

Окремий акцент зроблено на ролі Центру у врегулюванні доменних спорів відповідно до Єдиної політики вирішення спорів щодо доменних імен (UDRP), запровадженої ICANN. Зокрема визначено, що Центр є провідним міжнародним постачальником послуг у цій сфері, ефективно протидіє кіберсквотингу – недобросовісній реєстрації, використанню та продажу доменних імен з метою отримання прибутку – та сприяє захисту прав власників торговельних марок і реєстрантів доменів, налагоджуючи активну співпрацю для зменшення випадків порушень та виникнення спорів.

Доведено, що діяльність Центру ВОІВ стала ключовим елементом глобальної системи захисту інтелектуальної власності, показуючи високу адаптивність організації до викликів цифрової економіки та її здатність ефективно поєднувати міжнародно-правові та приватноправові інструменти врегулювання спорів, забезпечуючи баланс інтересів усіх учасників правовідносин.

Ключові слова: ВОІВ, Центр ВОІВ, інтелектуальна власність, альтернативне вирішення спорів, медіація, арбітраж, експертне рішення.

Balas D.A. WIPO as a leading provider of alternative dispute resolution services in the domain of intellectual property.

This scientific article describes the formation and development of alternative dispute resolution opportunities within the World Intellectual Property Organization (WIPO). The legal nature and functional principles of the WIPO Arbitration and Mediation Center are analyzed, in particular, the key methods of alternative dispute resolution presented under its auspices are identified, the regulatory framework for activities is characterized, namely the Mediation, Arbitration, Expedited Arbitration and Expert Determination Rules, including their legal force. Attention is paid to the principles of autonomy of the parties' will, confidentiality, independence of neutral persons and procedural flexibility, which

ensure the efficiency and predictability of procedures, and thus increase the level of trust in them. The article offers a brief overview of the main aspects of conducting alternative dispute resolution proceedings through four methods offered by the WIPO Center as a provider of these services. Their definition is determined and compliance with existing, generally recognized, international practices is established. Attention is paid to the advantages and effectiveness of the procedures, the feasibility of their use, and their connection with other international acts in the field of alternative dispute resolution.

Special attention is given to the role of the Center in resolving domain name disputes in accordance with the Uniform Domain-Name Dispute Resolution Policy (UDRP) implemented by ICANN. In particular, it is determined that the WIPO Center is a leading international service provider in this area, effectively counteracts cybersquatting - the unfair registration, use, and sale of domain names for profit - and promotes the protection of the rights of trademark owners and domain registrants, establishing active cooperation to reduce cases of violations and the emergence of disputes.

It is proven that the activities of the WIPO Center have become a key element of the global intellectual property protection system, demonstrating the organization's high adaptability to the challenges of the digital economy and its ability to effectively combine international and private law dispute resolution tools, ensuring a balance of interests for all participants in legal relations.

Key words: WIPO, WIPO Center, intellectual property, alternative dispute resolution, mediation, arbitration, expert determination.

Постановка проблеми. У сучасному світі, де відбувається стрімкий розвиток технологій, обмін знань, цифровізація ринків, що носять глобальний характер, відтак зростає використання прав інтелектуальної власності у їхньому найрізноманітнішому прояві. Водночас це веде до істотного збільшення випадків порушення у даній сфері та кількості та складності спорів, що виникають внаслідок цього.

За цих обставин особливої актуальності набувають альтернативні способи вирішення спорів (ADR), які забезпечують оперативність, конфіденційність, гнучкість процедур, зниження витрат та можливість залучення вузькопрофільних експертів, порівняно з традиційними судовими процедурами в рамках національних правових систем.

Водночас ВОІВ, без сумніву, сьогодні є основною міжнародною організацією, котра опікується питаннями інтелектуальної власності, формує стандарти, стратегічну політику розвитку цілої галузі, сприяючи її просуванню та охороні у всьому світі. Цілком закономірно, що в рамках організації представлені опції для вирішення спорів, котрі виникають у зв'язку з інтелектуальною власністю.

Беручи це до уваги, видається вкрай актуальним досліджувати сучасні можливості вирішення спорів щодо прав інтелектуальної власності у головній міжнародній організації, котра займається цими питаннями, та встановлювати переваги і недоліки, оцінювати ефективність, зокрема з огляду на сучасні виклики цифрової економіки, транснаціональний характер правовідносин та зростаючу складність об'єктів інтелектуальної власності.

Мета статті - розкрити значення і авторитет ВОІВ в якості надавача послуг з альтернативного вирішення спорів у галузі інтелектуальної власності.

Стан опрацювання проблематики. Питанню можливостей альтернативного вирішення спорів в рамках ВОІВ було присвячено роботи таких українських дослідників, як: Г.О. Андрощук, Л.І. Работягова, О.М. Штиршов, Т.В. Коваленко, С.Б. Булеца, С.Ю. Білоус та ряд інших.

Більш активно ця тема була висвітлена в працях іноземних дослідників, зокрема: Тока Файсал Аль-Маджалі, Гайке Вольгаст, Анджей Гадковський, Ігнасіо де Кастро, Джордан Делев, Дейві Каркасон, Нандіні К.П., Керолін Дір Бірббекіс та багатьох інших

Виклад основного матеріалу. Треба почати з того, що ВОІВ, створена у 1967 р. на підставі Стокгольмської Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності, з самого початку не передбачала надання організації функцій з вирішення спорів і відповідно створення будь-якого спеціального органу для цього. Основна ціль ВОІВ, визначена у ст. 3 її установчого договору, сформульована наступним чином: «Сприяти охороні інтелектуальної власності в усьому світі шляхом співробітництва держав та у відповідних випадках у взаємодії з будь-якою іншою міжнародною організацією» [1]. У ст. 4, присвяченій функціям ВОІВ, теж не згадується про повноваження щодо допомоги у врегулюванні спорів, пов'язаних з інтелектуальною власністю.

Утім, динамічний розвиток форм і способів застосування прав інтелектуальної власності, викликаного транскордонним обміном її об'єктів, технологічним прогресом та цифровізацією привели до усвідомлення того, що є потреба у спеціальному органі, установі, котра б займалася вирішенням спорів щодо інтелектуальної власності. Такий висновок зокрема оприлюднила спеціально створена Робоча група неурядових організацій з питань арбітражу та інших позасудових механізмів вирішення спорів щодо інтелектуальної власності між приватними сторонами. Зважаючи на це у 1993 р. було прийнято рішення створити Центр з арбітражу та посередництва ВОІВ (надалі - Центр ВОІВ), що розпочав роботу вже з наступного року в Женеві. У цьому можна вбачати реалізацію ВОІВ своєї іманентної, дорозумілої компетенції, адже це прямо не було передбачено серед її функцій в Стокгольмській конвенції.

Центр ВОІВ є незалежним та неприбутковим постачальником послуг з альтернативного вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності. Він пропонує чотири опції для врегулювання суперечностей між сторонами: медіацію, арбітраж, прискорений арбітраж та експертне рішення. Що цікаво, останній спосіб є відносно новим, оскільки не був представлений з моменту створення Центру ВОІВ, а доданий лише в 2007 р.

Для забезпечення роботи Центру ВОІВ були розроблені так звані Правила ВОІВ, котрі фактично об'єднують чотири документи у відповідності кожному способу вирішення спорів, що представлений під егідою Центру ВОІВ, а саме: Правила медіації ВОІВ, Правила арбітражу ВОІВ та Правила прискореного арбітражу ВОІВ, Правила експертного рішення ВОІВ. З моменту свого запровадження, ці акти вже неодноразово переглядалися та вдосконалювалися, зокрема востаннє у 2021 р.

Важливо також відзначити про їх юридичну силу, адже з точки зору міжнародного публічного права відповідно вони не є актами обов'язкової сили, однак набувають зобов'язуючої сили для учасників приватноправових відносин унаслідок їх волевиявлення, насамперед через арбітражні або медіаційні застереження, включені до контрактів, чи окремі угоди, спрямовані на передачу існуючого чи потенційного спору між сторонами для його вирішення в рамках Центру ВОІВ. Загалом же дані Правила виконують три ключові функції:

- процедурну - визначення чітких процедур здійснення альтернативного вирішення спорів;
- уніфікаційну - створення єдиних стандартів для врегулювання міжнародних спорів стосовно інтелектуальної власності;
- гарантійну - забезпечення незалежності і неупередженості нейтральних осіб, рівності сторін та конфіденційності провадження.

Для них є характерний високий рівень юридичної техніки, чіткість і лаконічність, але й водночас велика змістовність, адже ними охоплені, врегульовані зокрема такі питання процедур альтернативного вирішення спорів: визначення сфери застосування, порядок ініціювання процедури, роль Центру ВОІВ, статус і повноваження нейтральної особи (медіатора, арбітра чи експерта), принципи конфіденційності, підстави завершення провадження, застосовне право, мова та місце, винесення рішення, податки і збори тощо.

Переходячи до безпосередньо характеристики способів альтернативного вирішення в рамках ВОІВ, то слід відзначити, що Правила, розроблені для кожного з них, не містять прямого їхнього визначення. Проте з огляду на зміст положень щодо цих процедур, а також з посиланням на інформацію, розмішену на офіційному сайті ВОІВ, маємо досить чітке уявлення про них і їхню відповідність загальноновизнаним міжнародним практикам.

Так, медіація (посередництво) – добровільна та необов'язкова процедура альтернативного вирішення спорів, у межах якої нейтральний посередник - медіатор - допомагає сторонам досягти взаємоприйняттого врегулювання. Її основними рисами слід виділити добровільність, конфіденційність і участь нейтральної третьої сторони. Таке розуміння відповідає міжнародним стандартам. Зокрема, Директива 2008/52/ЄС визначає медіацію як структурований процес, у межах якого сторони добровільно намагаються досягти згоди за підтримки медіатора [2]. Сінгапурська конвенція про медіацію 2019 р. також підкреслює, що медіатор сприяє врегулюванню, але не уповноважений ухвалювати обов'язкове рішення.

Передаючи спір до Центру ВОІВ, сторони погоджуються на застосування Правил медіації ВОІВ, які встановлюють базові процедурні рамки, зберігаючи при цьому гнучкість та автономію волі сторін. Зокрема сторонам надається змога домовитися про окремі процедурні аспекти, такі як: призначення та повноваження медіатора, спосіб визначення його гонорару, проведення меді-

ації, питання конфіденційності, розподіл витрат тощо. Слід відзначити, що починаючи з 2016 р. можливість подання одностороннього запиту на медіацію, що відповідає міжнародній практиці, яка, наприклад, також властива Типовому закону ЮНСІТРАЛ. У той же час слід відзначити, що односторонній запит не означає початок медіації фактично в односторонньому порядку, а лише про саму ініціативу вдатися до такої процедури, що вимагатиме згоди протилежної сторони.

Згідно Правил медіації VOIB медіатор повинен бути незалежною, неупередженою та нейтральною особою. Сторони можуть самостійно обрати кандидатуру або скористатися процедурою призначення через Центр VOIB, який пропонує перелік кваліфікованих фахівців. Зокрема сторони викреслюють зі списку небажаних осіб та нумерують в порядку пріоритету інших. Списки повертаються обома сторонами до Центру, де на його основі він уже здійснює призначення медіатора, навіть якщо у повернутих списках немає особи, яка є прийнятною для обох сторін. При цьому варто зауважити, що Центр VOIB може самостійно призначити посередника, не вдаючись до визначеної Правилами медіації процедури, зважаючи на особливості та обставини справи. Це може суттєво підвищити продуктивність і ефективність процесу, дозволяючи уникнути пастки затягування і невирішеності щодо наріжного питання для проведення посередництва між сторонами.

Процес медіації може відбуватися у зручному для сторін форматі, зокрема дистанційно. У ході нього сторони повинні поводити себе добросовісно, співпрацювати з медіатором, а він, у свою чергу, не має право нав'язувати сторонам якесь рішення. Важливою гарантією є конфіденційність усіх матеріалів та переговорів.

Медіація завершується укладенням угоди про врегулювання або припиненням процедури, якщо подальші зусилля є недоцільними чи сторона заявляє про вихід із процесу. За потреби спір може бути переданий на інші процедури в межах Центру VOIB.

Відзначаючи переваги та ефективність даного способу альтернативного вирішення спорів під егідою VOIB, то тут слід наголосити, що він входить до одного з найбільш затребуваних. З моменту створення Центру VOIB, ним було розглянуто сотні справ зі застосуванням медіації. Понад 70% з яких завершуються угодою, а середній часовий проміжок врегулювання становить 4-5 місяців [3]. Медіація охоплює найрізноманітніші сфери права інтелектуальної власності: патенти, торговельні марки, авторське право, телекомунікації тощо. Також відносно низькими є затрати на посередництво під егідою Центру VOIB. Усе це робить даний спосіб вирішення спорів надзвичайно привабливим.

Арбітраж за Правилами арбітражу VOIB є незалежною (недержавною) процедурою вирішення спорів, що здійснюється на підставі угоди сторін та передбачає передачу спору одному або кільком арбітрам для ухвалення обов'язкового рішення. Його ключовими ознаками є договірна природа, недержавний характер та остаточність рішення, що відповідає підходам Типового закону ЮНСІТРАЛ про міжнародний торговельний арбітраж.

Правила арбітражу VOIB встановлюють комплексний і водночас гнучкий процедурний механізм, спрямований на забезпечення ефективності, передбачуваності та своєчасності розгляду. Ключовий принцип, що простежується фактично крізь усі Правила – це автономія волі сторін, виражена як у виборі права, так і у процесуальній свободі. Правила регулюють формування арбітражного трибуналу, порядок подання заяв і доказів, проведення слухань, винесення рішення, питання конфіденційності, припинення провадження, а також зборів і витрат.

Провадження розпочинається з подання запиту на арбітраж, який містить інформацію про сторони, спір, арбітражну угоду та вимоги позивача. За це сплачується реєстраційний збір. Відповідач подає відповідь протягом 30 днів. Опісля одним з найважливіших питань процесу стає формування трибуналу: сторони можуть визначити кількість арбітрів і порядок їх призначення. За відсутності домовленості трибунал, як правило, складається з одного арбітра, якщо Центр VOIB не вирішить інакше. У разі трьох арбітрів кожна сторона призначає по одному, а головуючого обирають призначені арбітри або, за потреби, Центр. Також передбачено механізм відводу арбітра та вимоги щодо його незалежності й неупередженості.

Серед іншого, що може бути визначено за домовленістю сторін – це місце та мова арбітражу.

Арбітражний розгляд передбачає подання позовної заяви та відзиву, дослідження доказів, заслуховування свідків і експертів, а також можливість застосування тимчасових заходів через надзвичайного арбітра. Провадження закривається після надання сторонам достатньої можливості представити свої позиції; орієнтовний строк розгляду становить близько дев'яти місяців від

формування трибуналу або подання відзиву. При цьому всьому важливим є дотримання принципу конфіденційності.

Рішення по суті спору виносяться трибуналом з посиланням на закони чи норми права певної країни, обраної сторонами. Це є посилання саме на матеріальне право, а не колізійне. За відсутності вибору права сторонами трибунал застосовує закон або норми права, що на його думку слушними, також беручи до уваги торгівельні звичаї. Винесене рішення є обов'язковим для сторін та остаточним, тобто не підлягає апеляції. Варто відзначити, що воно може бути виконане відповідно до положень Нью-Йоркської конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р., учасниками якої є понад 170 країн світу. Зокрема Правила арбітражу ВОІВ містять безпосереднє посилання на неї у п. г ст. 64 щодо форми та повідомлення про арбітражні рішення, визначаючи, що на запит однієї зі сторін Центр надає їй за власний рахунок копію рішення, засвідчену Центром, яка вважається такою, що відповідає вимогам статті IV(1)(a) Конвенції ООН про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р. [4].

За час існування Центру ВОІВ було розглянуто сотні справ в порядку арбітражу, охоплюючи знову-таки різноманітні аспекти прав інтелектуальної власності. Водночас арбітражна процедура під егідою Центру ВОІВ в середньому займає 12-13 місяців, а винесенням рішенням закінчуються близько 33% справ, що порівняно з медіацією є нижчим показником. Проте це не є свідченням того, що арбітраж не є ефективним чи професійним, а лише наголошує на специфіці, відмінності цієї процедури як більш складної і деталізованої. Також слід брати до уваги, що в ході арбітражу сторони можуть просто дійти до врегулювання без винесення рішення, підкреслюючи сильний модераторський і посередницький вплив, що справляє Центр ВОІВ.

Говорячи про третю опцію альтернативного вирішення спорів в рамках Центру ВОІВ, то треба зазначити, що ключова відмінність прискореного арбітражу від класичного в коротших термінах розгляду справи та менших затратах на його проведення. Такий спосіб вирішення спору якнайкраще підійде для справ, в яких сума заявлених позовних вимог не виправдовує затрати для більш тривалих та дорогавартісних процедур, а коло питань для вирішення є доволі вузьким, не потребуючи тривалого та детального встановлення фактів.

В середньому прискорений арбітраж займає 4-5 місяців, а не рік як у випадку з класичним. Досягається це зокрема завдяки тому, що передбачено розгляд справи лише одним арбітром, без можливості залучення трійки арбітрів; подача позовної заяви разом із запитом на арбітраж, тоді як в класичному арбітражі це опціонально; відзив на позовну заяву подається разом з відповіддю на запит про арбітраж; граничний термін оголошення арбітражу сягає трьох місяців замість дев'яти; остаточне рішення виносяться максимум впродовж місяця, а не трьох.

Експертне рішення є четвертим способом альтернативного вирішення спорів, представленого в межах Центру ВОІВ. Це є процедура, в межах якої спірне питання за взаємною згодою сторін передається на вирішення одному чи кільком експертам, уповноваженим надати обов'язковий висновок щодо предмета розбіжностей. У ній можна побачити багато спільного з медіацією та арбітражем, що зокрема пов'язано з тим, що експертне рішення як таке може бути частиною зазначених процедур, не становлячи окремого процесу. Проте відразу слід зауважити, що експертне рішення, по своїй суті, - це механізм вирішення вузькоспеціалізованих (як правило технічних, наукових чи фінансових) питань, що більше схожий на професійний висновок, ніж судові рішення в арбітражному розумінні тощо. Одна з головних і характерних відмінностей полягає в тому, що арбітражне рішення має остаточний і обов'язковий характер для сторін, тоді як висновок експерта стає обов'язковим лише за наявності відповідної домовленості між ними та, як правило, має рекомендаційне значення.

Відтак застосування експертного рішення не видається доцільним для складних та комплексних випадків, з великою кількістю питань для врегулювання. У той же час воно чудово підходить для тих випадків, де суперечність між сторонами зосереджена навколо якогось вузького, досить технічного питання. Як приклад, це може стосуватися визначення розміру роялті, де висновок експерта розставить всі крапки над «і».

Загалом же ВОІВ всіляко сприяє сторонам у їх залученні до врегулювання спорів в рамках свого Центру. Так, на сайті ВОІВ розмішені типові медіаційні та арбітражні застереження й угоди, що можуть бути використані сторонами для передачі їхніх спорів для вирішення за допомоги Центру ВОІВ. Активно розвиваються форми електронного взаємодії, включаючи подачу документів та загалом проведення процедур, що значно економить час і фінансові ресурси, роблячи взаємодію з Центром ВОІВ максимально привабливою.

Однак, напевне, найбільшого успіху Центр ВОІВ досяг у врегулюванні спорів, пов'язаних із доменним ім'ям.

Тут теж важливо відзначити історичний контекст. Зокрема у зв'язку зі стрімким розвитком Інтернет-технологій у 90-х рр. минулого століття з'явилася міжнародна некомерційна організація Інтернет-корпорація з присвоєння імен та номерів (ICANN), яка в 1999 р. доручила ВОІВ, як спеціалізованій установі ООН, підготувати звіт про суперечки між торговельними марками та доменними іменами, а також розробити обов'язкову адміністративну процедуру для протидії зловживанням адміністрації та вирішенню конфліктів щодо цього. На підставі заключень ВОІВ ICANN у 1999 р. прийняла Єдину політику вирішення спорів щодо доменних імен (UDRP), що була запроваджена також усіма реєстраторами, акредитованими при ICANN, стаючи фактично частиною договору між реєстратором та клієнтом.

У разі виникнення суперечності щодо доменного імені відповідно до UDRP, спір подається до одного з постачальників послуг адміністративного вирішення спорів, затвердженого ICANN, рішення якого є обов'язковим та відразу вступає в силу. Серед них: Азійський центр вирішення спорів щодо доменних імен (ADNDRC), Канадський центр міжнародного вирішення інтернет-спорів (СІІДРС), Арбітражний центр Чеського арбітражного суду з питань інтернет-спорів, ФОРУМ (також відомий як Національний арбітражний форум) та ВОІВ.

Саме Центр ВОІВ є одним з найбільших та найвпливовіших постачальників послуг з вирішення спорів у зв'язку з неправомірною реєстрацією та використанням доменних імен. Зокрема на це вказує вражаюча цифра в понад 68 000 розглянутих справ на основі UDRP, котрі стосувалися більше як 124 000 доменних імен [5]. Це зокрема пов'язано з тим, що процес відповідно до UDRP є швидким і менш затратним, аніж традиційні судові процеси чи інші способи врегулювання спорів. Окрім того, Центр здійснює адміністрування спорів відповідно до спеціальних політик, ухвалених окремими реєстрами gTLD. Також надається підтримка національним реєстрам ccTLD у розробленні умов реєстрації та процедур розгляду спорів, щоб забезпечити впровадження кращих практик управління реєстрами й охорони прав інтелектуальної власності.

Центр ВОІВ не лише займається врегулюванням спорів щодо доменних імен, але й активно прагне підвищувати обізнаність компаній про UDRP та розвиток кіберсквотингової діяльності, зменшуючи таким чином кількість конфліктів, котрі виникають у цьому напрямку.

Українські офіційні органи та адміністратори доменних імен плідно співпрацюють з ВОІВ у напрямку вирішення спорів, зокрема щодо доменів «.UA», «com.ua» та ряду інших, зважаючи на реалії воєнного стану.

Висновки. Створення Центру з арбітражу та посередництва ВОІВ та надання відповідно організації повноважень у сфері альтернативного вирішення спорів стало логічною відповіддю на глобалізацію та цифровізацію відносин у сфері інтелектуальної власності.

Сьогодні Центр ВОІВ є важливим, провідним постачальником послуг з вирішення спорів щодо інтелектуальної власності у світі, забезпечуючи чотири способи для врегулювання суперечностей: медіація, арбітраж, прискорений арбітраж, експертне рішення. Також у сфері доменних імен Центр ВОІВ посідає чільне місце серед надавачів послуг відповідно до політики, запровадженою ICANN (UDRP) та розробленою за сприяння ВОІВ, що зробило його ключовим міжнародним механізмом протидії кіберсквотингу.

Тому діяльність Центру ВОІВ загалом сприяє формуванню єдиних міжнародних стандартів врегулювання спорів у сфері інтелектуальної власності та підвищує ефективність захисту прав інтелектуальної власності, передусім у глобальному цифровому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Convention establishing the World Intellectual Property Organization: convention; United Nations, New York, 1967. United Nations Treaty Series. Vol. 828-I-11846 / United Nations. URL: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20828/volume-828-I-11846-English.pdf> (дата звернення: 1.02.2026).
2. DIRECTIVE 2008/52/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters. *Official Journal of the European Union*. 2008. L 136. P. 3–8. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2008/52/oj/eng> (дата звернення: 1.02.2026).

3. WIPO Caseload Summary / World Intellectual Property Organization Arbitration and Mediation Center. WIPO. URL: <https://www.wipo.int/amc/en/center/caseload.html> (дата звернення: 1.02.2026).
4. WIPO Arbitration Rules / Arbitration and Mediation Center, World Intellectual Property Organization. WIPO. URL: <https://www.wipo.int/amc/en/arbitration/rules/> (дата звернення: 1.02.2026).
5. WIPO Domain Name Dispute Resolution Statistics / World Intellectual Property Organization Arbitration and Mediation Center. WIPO. URL: <https://www.wipo.int/amc/en/domains/statistics> (дата звернення: 1.02.2026).
6. Ignacio de Castro, Heike Wollgast, Andrzej Gadkowski. Review of the World Intellectual Property Organization's Arbitration and Mediation Center //H A Grigera Naón, P E Mason (eds). International Commercial Arbitration Practice: 21st Century Perspectives. New York: Matthew Bender Elite Products, 2017.
7. WIPO Guide to the Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (UDRP) / Arbitration and Mediation Center, World Intellectual Property Organization. WIPO. URL: <https://www.wipo.int/amc/en/domains/guide/#b3> (дата звернення: 1.02.2026).
8. WIPO Mediation Rules / Arbitration and Mediation Center, World Intellectual Property Organization. URL: <https://www.wipo.int/amc/en/mediation/rules/> (дата звернення: 1.02.2026).

Дата першого надходження рукопису до видання: 3.02.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.02.2026
Дата публікації: 5.03.2026

© Балас Д.А., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0